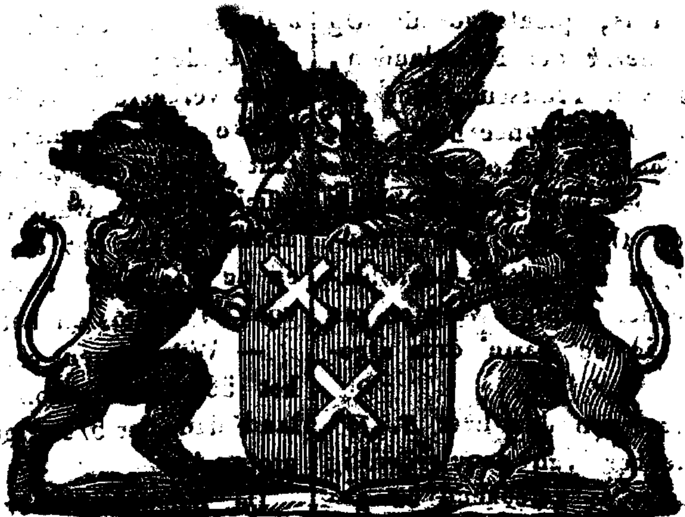
N°. 110. 1832.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Dingsdag den 8 *Mei.*

NEDERLANDEN.

BREDA, den 7den Mei.

VOLKS-SOUVEREINITEIT.

» Alles wordt door den tijd volmaakter: zoowel de instellingen als de menschen!" Deze uitroep is in onzen leeftijd zoo dikwerf herhaald, dat het bijna vermetel wezen zou er aan te twijfelen. Sommigen zijn, het is waar, in de laatste tijden van deze lievelingstelling onzer eeuw teruggekomen; doch vele hebben zich maar gedeeltelijk van hunne volmakingskoorts laten genezen. Dit is vooral in het Staatkundige van toepassing. In weêrwil der gedrochtelijke uitkomsten der nieuwste politieke theoriën, blijven nog vele aan den gebrekkigen grondslag hechten; en zouden zoo gaarne, na het opruimen der meest belemmerende bouwvallen van dezen tijd, op denzelfden grondslag weder een geheel nieuw gebouw optrekken.

Onder de menigvuldige tooverwoorden dezer eeuw hebben die van *charter*, *constitutie*, *grondwet* niet het minste in onze ooren weêrklonken. De door deze woorden uitgedrukte zaak behoorde intusschen niet uitsluitend tot dezen tijd. Bij alle volken en door alle tijden heen bestonden charters of grondwetten. Alleen het woord werd eertijds minder dan hedendaags gebezigd. Ook dat behoort onder de vele hechte bewijzen van de voortgangen van den menschelijken geest op de bane der Volmaking. Het getal bekende ondeugden is, wel is waar, niet verminderd; maar, om het even! de massa's weten, dat een charter hunne regten regelt; dat een koning om hunnent wil en niet zij om den koning bestaan, en.... leve de Volmaaktheid!

Dit is het intusschen niet alleen. Oudtijds, in de eeuwen van barbaarschheid, was het charter een uitvloeisel of vergunning van den Vorst; in deze tijden van beschaving en verlichting, moet eene constitutie, zal zij op de hoogte der Eeuw zijn, uitgaan van het volk. Met andere woorden: de Souvereiniteit des volks moet het beginsel zijn, waaruit elke betrekking tusschen den Vorst en het volk verder afgeleid wordt.

Bij deze inrigting is de taak der Vorsten aanmerkelijk met die van vorige tijden verschillende. Oudtijds bezwoer een Koning de handhaving der grondwet; en zijne nakomelingen deden, alvorens den troon te bestijgen, denzelfden eed. Voortaan zal dat anders moeten zijn. Elk nieuw geslacht zal zich zijn eigen charter ontwerpen. Een Souverein-koning kan door eenen Eed gebonden zijn; het Souvereine-volk niet: deszelfs regten zijn aan geene verjaring onderhevig. Die van het komende geslacht, in niets voor die van het aftredende behoevende te wijken, bestaat er niet eene reden waarom het nieuwe niet, op zijne beurt, door een geheel ander charter het oude zoude verdringen. De voortduring, welke de kracht der nu bestredene staatkundige instellingen uitmaakte, is dan voortaan verloren! De duurzaamheid van door de ervaring gekeurde wetten en regten is door niets meer gewaarborgd; maar.... de menschelijke geest is op de baan der Volmaking voorwaarts gegaan!!!

"Eertijds was de Souverein, onder welken titel ook, Meester. Zijne magt was min of meer beperkt; maar hij bleef altijd verknocht met het denkbeeld van heerschen. Thans moet het anders zijn. De Vorst gehoorzaamt. Het is niet meer een gezag, waarmede hij bekleed is, het is een ambacht, hetwelk hij uitoefent. En wel een zeer wisselvallig ambacht, waartoe een sterke natuur, veel buigbaarheid, en oneindig veel hoffelijkheid vereischt wordt, omdat een zoodanig Koning, genoodzaakt zich tusschen alle partijen en partijtjes te schikken, zich alleen staande houden kan of door diepe veinzerij, of door volslagen nietigheid. Kiest hij de eerste partij, dan is zijne taak niet gemakkelijk; ja, bij een eenigzins ridderlijken aanleg, op den langen weg onuitvoerlijk. Kiest hij daarentegen de andere dan is hij eigenlijk niets meer dan een kroondrager; en welk sterveling zoude hem zulk een Koningschap benijden!

Het woord *onderdaan* moet, zoo als trouwens door de *experts* in de moderne staatkunde (de Franschen) luid genoeg is aangemerkt, uit het woordenboek der hedendaagsche beschaving verdwijnen; of zoo het behouden kan blijven, is het alleen op den Koning van toepassing. Deze alleen is onderdaan; de geheele overige bevolking is Souverein. De Indianen hebben eene geestige wijze ter verklaring van de mogelijkheid, dat de Godheid zich in de ziel van ieder harer schepselen afdrukt. Zij plaatsen namelijk een groot aantal met water gevulde kommen of vaten onder de stralen der zon. » Het hemellicht," zeggen zij, » vertoont » zich in deszelfs geheel in elk der bijzondere vaten; alzoo enz." .. Alzoo wordt ook de Souvereiniteit des volks bewezen. Zij bestaat in de volken: elk burger houdt zijn napje met water in de hand en, bij de aanschouwing van het Zonnebeeld roept hij uit: » Ik » ben Souverein! Gij ziet het! Te begrijpen hoe — dit doet niets » ter zaak. De wet zegt het; wij moeten het gelooven; en daarmede is de zaak bewezen!"

Het is op deze wijze dat schier alle woorden bij de progressive beschaving door de fransche philosophie te weeg gebragt, derzelver oorspronkelijke beteekenis verloren hebben. — Wij zouden daarvan nog talrijke voorbeelden kunnen aanvoeren.

Maar, volgens sommigen zijn de hier gemaakte aanmerkingen thans, althans hier te lande ontijdig. Wij wenschen dat dit zoo zij. Bedriegen wij ons niet, dan wordt echter ook nog bij ons door sommigen wier invloed niet onbelangrijk is, het beginsel der volks-souvereiniteit zoo al niet met zooveel woorden, dan toch met de daad gehuldigd. Het stootende van den naam in dezen tijd gevoelende, blijft men echter de zaak voorstaan; en — het zij gezegd — openlijk of bedektelijk, dat beginsel aannemende, kunnen de gevolgen, hoe schoon ook in theorie, niet dan jammervol in de praktijk zijn.

In de staatkunde, vooral in die [illegible] staatkunde is het punt van uitgang, het beginsel *alles*. Daarvan hangt al het overige af. De weg is gebaand; de helling steil en het voertuig van staal, eenmaal daarop geplaatst, rolt voort met zulk eene snelheid, dat, ook bij latere ervaring dat men eene verkeerde rigting genomen heeft, dikwijls aan geen weêrhouden meer te denken is.

Nog zijn de voorbeelden der droevige uitersten, waartoe dit leer leidt, niet verre van ons verwijderd. Men schrijve die uitersten niet alleen toe aan de boosheid en verdorvenheid der toen handelende personen. Valsche staatkundige theorien in praktijk gebragt, leiden altijd tot de grootste onheilen; en ook daar is veelal elke volgende schrede slechts een noodwendig gevolg eener voorgaande. Men wachte zich dus zorgvuldig voor de eerste.

Wat men ook van de meerdere volmaking van den menschelijken geest, van de snelle voortgangen der wetenschappen en der verlichting bewere, onbetwistbaar is het, dat de staatkunde niet enkel eene beschouwende, maar eene geheel praktische wetenschap is. De theoriën, welke zij oplevert, of welke tot haar gebied behooren, kunnen alleen beoordeeld worden, uit derzelver toepassing, uit derzelver uitwerkselen. Die, welke slechte uitkomsten opleveren zijn stellig slecht; terwijl zij, die, vrijzinnig en regelmatig in schijn, wanorde en dwingelandij hervoort brengen, of tot regeringloosheid leiden, de gevaarlijkste en schadelijkste van alle zijn.

(*Gedeeltelijk naar het Fransch.*)

[illegible] maakt de wet publiek, waarbij vrijdom van den accijns op de azijnen ten behoeve van sommige fabrijken verleend wordt; dezelve is den 4den dezer door Z. M. bekrachtigd en den 6den uitgegeven, als ook de wet tot [illegible] van eenen accijns op de zeep; voorts behelst hetzelve [illegible] het besluit en reglement aangaande den te doenen aangift van harde en zachte zeep.

— Ten gevolge van de verdere verspreiding der cholera-morbus in Groot-Brittannie en Ierland heeft de regering bepaald, dat [illegible] de volgende plaatsen onder de *verdachte* behooren gerekend te worden: de plaatsen gelegen aan de kust van Ierland [illegible] en Cork, Belfast gelegen aan de Baai van Carrickfergus [illegible] de plaatsen gelegen aan de kust van Schotland [illegible] tot aan Montrose; de schepen van deze plaatsen [illegible] onze havens aan eene quarantaine van [illegible] werpen.

— Zaterdag, namiddag ten half [illegible] ure heeft te [illegible] de [illegible] door de nieuwe [illegible] van Zr. Ms. korvet, [illegible]

welke den naam van *van Speyk* gegeven is, plaats gehad. Op dezelve bevonden zich Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, de drie jonge prinsen en Prins *Adelbert* van Pruissen, benevens een aantal aanzienlijke heeren en dames. De kanonneerboot, vele particuliere vaartuigen en jagten begroeteden met kanonschoten de korvet, toen dezelve door de doksluis heenvoer, hetgeen door dat schip op dezelfde wijs beantwoord werd. Ook deze plegtigheid, welke door de muzijk van het korps muzijkanten en de hoornblazers der schutterij en door het wapperen eener menigte vlaggen van huizen en schepen veropligt werd, is in de beste orde afgeloopen.

— Sedert een paar weken ziet het portret van den heer *E. W. van Dam van Isselt*, oprigter en bevelhebber van een vrijwillig jagerkorps, in steendruk het licht. Hetzelve is geteekend en geschilderd door den verdienstelijken Haagschen kunstschilder *A. J. Couwenberg* en gesteendrukt door *Desguerrois en comp.* te Amsterdam. De gelijkenis van dit portret wordt als sprekend geroemd, de teekening als zuiver en fiks, de druk fraai en krachtig.

— Te Goes is den 1sten dezer eene der schoonste fabrijken en oliemolen der stad, toebehoorende aan de heeren Erven *Pennin* aldaar, met deszelfs pakhuis en het daaraan gehoorend woonhuis, benevens alle daarin zijnde meubelen eene prooi der vlammen geworden. De oorzaak van den brand wordt niet gemeld, doch deszelfs woede was zoo groot dat, in weerwil van alle aangewende hulp, het woonhuis en de verdere gebouwen binnen 4 à 5 uren tijds geheel in de assche zijn gelegd; door de algemeene hulpvaardigheid en de aangebragte middelen zijn de tegenoverstaande gebouwen, woningen der bedienden, gelukkig behouden gebleven.

— Te Brunswijk bestonden reeds sedert eenigen tijd vermoedens, dat er in het geheim aan eene zamenzwering, zoo het schijnt, ten voordeele van den voormaligen hertog, gewerkt werd. In het laatst der vorige maand werden die vermoedens genoegzaam tot zekerheid gebragt, hetgeen ten gevolge heeft gehad, dat eenige personen, waaronder de gravin *Wrisberg*, in hechtenis zijn genomen. Een aantal belangrijke papieren is bij dezelve gevonden.

— De deputatie, welke zich uit Polen naar Petersburg zou begeven, om den Keizer namens de natie dank te zeggen voor het onlangs uitgevaardigde organiek besluit, en Z. M. tevens met eenige der behoeften des lands nader bekend te maken, heeft den 23 de reis van Warschau aangenomen. Dezelve bestaat uit 20 personen, namelijk uit 2 afgevaardigden van elk der 8 Wojewodschappen, 2 van de stad Warschau, en 2 van de zijde der [illegible]

[illegible]

[illegible] den 5den Mei.

De senaat heeft in hare vergadering van gisteren over de onderscheiden artikels van het budget van binnenlandsche zaken beraadslaagd. Bij het zesde hoofdstuk van hetzelve, over het openbaar onderwijs, rees eene vrij levendige woordenwisseling; de heeren *de Rouveroy, Sebus, Quarré* op de noodzakelijkheid aangedrongen hebbende van eene hervorming in het tegenwoordig stelsel te brengen, vroeg de graaf *Vilain XIIII*, op hoedanige wijs de door de afgevaardigden toegestane 5000 guldens voor het 1ste artikel werd besteed; het antwoord van den minister *de Theux* was, dat 4100 guldens voor den inspecteur bestemd waren en 900 guldens voor reiskosten; deze inspecteur was de heer *Walter*; het hooren van dien naam scheen den senateurs zeer onaangenaam te wezen; sommige leden wilden de f 5000 weigeren, alleen om den persoon, voor welken dezelve bestemd waren. Eene discussie rees er of, bij de verwerping van dit eenige artikel het budget al of niet op nieuw ter stemming aan de afgevaardigden moest worden verzonden. De minister zeide, dat de senaat niet over den ambtenaar, maar over de nuttigheid der toewijzing zijne stem moest uitbrengen; men scheen dit dan ook te gevoelen en het artikel werd aangenomen, nadat de graaf *Vilain XIIII* nog opgemerkt had, dat men hopen moest, dat het ministerie acht zou slaan op den algemeenen afkeer dien de senaat voor den bewusten ambtenaar gevoelde.

— De *Moniteur* behelst op de aanmerkingen en aanvallen van onderscheiden dagbladen een nieuw artikel over het 57ste protocol. [illegible] in de verklaring, dat het gouvernement geen kennis van [illegible] en het derhalve niet had kunnen openbaar maken. [illegible] niet te begrijpen, dat men aan dit protocol hecht [illegible] het gouvernement of over [illegible]. Het was eene [illegible] ratificatien, eene acte die [illegible] hem, dezelve [illegible] verzwakken en [illegible] geen eenparig genomen [illegible] consequentie [illegible] maar slechts den wensch, door een [illegible] het tractaat tusschen ons en Holland [illegible] werd. [illegible] te betoogen, dat men vroeg of laat er wel toe zou moeten komen, om directe onderhandelingen met het 's Gravenhaagsche kabinet te openen, en vraagt of het ongerijmd zou wezen ten gevolge dier onderhandelingen de mogelijkheid van eenige wijzigingen te veronderstellen, met gemeen overleg en in het belang van beide partijen daargesteld, en of de Oostenrijksche plenipotentiaris verkeerd gedaan had met, in het vooruitzigt van eene dergelijke overeenkomst, te verzoeken dat die wijzigingen in het tractaat werden opgenomen? Op dit oogenblik echter, verklaarde het officiëel blad, werd er nog in het geheel aan geen wijzigingen gedacht; kwam het er toe, dan zou het gouvernement het belang en de waardigheid van het land niet miskennen; het zou zich voor de kamers en het land te verantwoorden hebben.

— Wij kunnen verzekeren dat er te Brussel een nieuw protocol, het 58ste, aangekomen is, nog verderfelijker voor ons ongelukkig land dan het 57ste protocol. Het ministerie draagt kennis van dit protocol. (*Courrier.*)

De Belge had voor een paar dagen almede van een nieuw protocol gewag gemaakt, hetwelk onder anderen de bepaling inhouden zou, dat de Belgen de Hollanders niet zouden vermogen aan te vallen.

— Door de zorg der regering zijn thans vier lokalen in gereedheid gebragt, voor iedere twee wijken der stad één, om, bij den gevreesden inval der cholera-ziekte de lijders terstond op te nemen. Het getal dezer lokalen zal des behoevende vermeerderd worden.

— Het Antwerpsch dagblad *le Phare* behelst het volgende:

» De generaal *Chassé* laat op dit oogenblik verschillende werken aanleggen op het bastion dat ten noorden der citadel is gelegen; er worden ook onderscheiden borstweringen gemaakt. Deze verdedigingswerken zijn eerst in de jongste dagen ondernomen.

» Tusschen elf en twaalf ure (van den 5den) zijn vele salvo's uit het grof geschut ter eere der nagedachtenis van *van Speyk* gelost.

Van den 6den Mei.

Gisteren heeft de senaat zijne beraadslagingen over het budget van binnenlandsche zaken ten einde gebragt. Het hoofdstuk over de eerdiensten, dat het eerst aan de orde was, gaf nog tot eenige discussie aanleiding. De heer *de Robiano* trok zijn vroeger gedaan voorstel in, de overbrenging namelijk van de uitgaven voor de Roomsche eerdienst van het budget van binnenlandsche zaken op dat van finantien, om reden de minister verklaard had, dat hij zich met een rapport over dit onderwerp bezig hield. Het 1ste artikel, betreffende gemelde eerdienst, werd daarop aangenomen.

Bij het 2de artikel, dat voor de hervormde eerdienst, vroeg de heer *de Robiano*, op welken grond men eene som van 33,360 guldens [illegible], daar de minister verklaard had, dat de vaste uitgaven slechts 15,360 guldens bedroegen; dit was eene verhooging op de bekende uitgaven van meer dan de helft, terwijl de toewijzing voor de R. C. eerdienst verminderd was, in weerwil der meening van het congres, dat men dezelve als in 1830 behouden moest. De minister *de Theux* en de heer *Engler* verklaarden, dat de toestand der bedienaars van de protestantsche eerdienst van die der R. C. verschilde uit hoofde de eerste familien hadden; het artikel werd daarop aangenomen. Ook omtrent de toewijzing aan de Israelitische eerdienst, eene som van 5000 guldens, werden aanmerkingen gemaakt; doch de senaat zich aan geen onverdraagzaamheid willende schuldig maken, zoo werd het artikel insgelijks aangenomen.

Bij het hoofdstuk het officieel journal betreffende, beklaagde de heer *Lefebvre Meuret* zich er over, dat men om de redactie te verbeteren eene verhooging had toegestaan. Het ministerie had 17,000 guldens aangevraagd, men had er 25,000 gegeven, deze vermeerdering was geheel overtollig.

Het geheele budget werd met 33 stemmen tegen 2 aangenomen; zijnde de heer *Lefebvre Meuret* en een ander lid, dat zich van stemmen onthield.

Voor het scheiden der vergadering herinnerde de heer *Lefebvre Meuret* aan zijn voorstel van adres ten behoeve van den heer *Thorn*. Onderscheiden leden begrepen, dat men, na de mededeeling van den minister zich overeenkomstig zijn verlangen moest gedragen en den loop der onderhandelingen niet storen; gemeld voorstel werd dan ook verworpen, de heer *de Merode* sprak er zelfs van om een dankadres op te maken, hetgeen evenwel zelfs de minister *de Theux* niet noodzakelijk keurde. Sommige leden beklaagden zich bij deze discussie over het weinige nut van geheime comités. *l'Emancipation* en ook de *Moniteur* hadden den volgenden dag al het hoofdzakelijke van de mededeelingen des ministers openbaar gemaakt.

De werkzaamheden van den senaat als nu ten einde gebragt zijnde, [illegible] voor onbepaalden tijd gescheiden.

— In weerwil van alle informatien, die wij getracht hebben in te winnen naar de aankomst te Brussel van een 58ste protocol door den *Belgischen Courrier* aangekondigd, hebben wij tot heden geen andere berigten kunnen inwinnen dan dezulke, die ons in het geval brengen van aan de waarheid der tijding te twijfelen; maar het schijnt ons toe, dat het gouvernement dezelve ronduit in zijn journal moest logenstraffen, zoo zij ten eenemale valsch is. (*Emancipation.*)

— De Belge zegt het zeker te zijn, dat de heer *Coghen* bepaaldelijk het ministerie van finantiën verlaat, en dat er van gesproken wordt, hem door de heeren *de Brouckere* of *Legrelle* te doen vervangen.

— Men verzekert dat het hooggeregtshof heden bijeen komen moet om over de wettigheid van den nieuwen discipline-raad der brusselsche advocaten te beraadslagen.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 4den Mei.

Volgens den Moniteur was het gouvernement reeds sedert lang onderrigt dat men te Marseille eene beweging ten voordeele van het vorige stamhuis in den zin had. De graaf van *Bourmont*, ook wel de hertogin van *Berrij* werden genoemd als degenen die zich aan het hoofd zouden stellen. Nadat de uitvoering van dit voornemen reeds eenige malen was uitgesteld, vernam men dat de dag van 30 april daartoe was bepaald. De maatregelen werden dien ten gevolge verdubbeld en de bezetting kreeg bevel om zich gereed te houden. Op den bepaalden dag werd des morgens ten acht uren, eene witte vlag op den klokketoren van St. Laurent gestoken, terwijl zich aan de haven eene menigte volks verzamelde, om zoo het heette den graaf *Bourmont*, die inderdaad omtrent dezen tijd met eene stoomboot van Livorno vertrokken was, in te wachten. Een der volkshoopen die de stad intusschen doorkruiste, geraakte bij het paleis van justitie in gevecht met de wachtpost en werd nadat de aanvoerder in hechtenis was genomen, uiteen gedreven. Evenzoo ging het in de andere gedeelten der stad, waarde bezetting in de wapenen was gekomen, en weldra door de nationale garde werd ondersteund. Te een uren was dan volgens dit officieel berigt de geheele beweging gedaan.

Eene latere telegrafische depeche vermeldt echter, dat tot in den avond van den 2den, de ongerustheid en spanning voortduurde. Het schijnt voorts dat de elfde beweging zich ook verder heeft uitgestrekt; te Nismes eveneens en te Montpellier zijn genoegzaam te gelijkertijd onlusten voorgevallen, waarvan de bijzonderheden nog niet bekend zijn.

De onverwachte gebeurtenis, gevoegd bij den verergerden toestand van den heer *Perier*, die in volkomen staat van krankzinnigheid verkeert, doen de noodzakelijkheid op nieuw gevoelen, om aan het hoofd van het ministerie iemand van voldoenden invloed te plaatsen. Men zegt dat de heer *de Mortemart* gisteren een langdurig gesprek over dit onderwerp met den koning gehad heeft; dat hij echter voor zich-zelven het voorzitterschap heeft afgeslagen.

Men merkt tevens hierbij op, dat de heer *Decazes* sedert eenige dagen drukke bijeenkomsten heeft met den hertog *van Bassano*, die voor het hoofd der ministeriele partij in de kamer der pairs, en bepaaldelijk van de nieuw benoemde leden gehouden wordt.

— De beide laatste bulletins der ziekte leveren weder een zeer gunstig resultaat op. Den 2den dezer bedroeg het getal der overledenen 82, den 3den 74, hetgeen beide het getal der gewone sterfte slechts verdubbelt.

— Te Bordeaux verspreiden zich, ofschoon de ziekte zich aldaar nog niet heeft vertoond, dezelfde geruchten, welke alhier in de hoofdstad tot zulke gruwelen hebben aanleiding gegeven. Voor eenige dagen verzamelde zich reeds het volk, en beschuldigde men het bestuur van vergiftiging en dergelijke.

De fonden waren gisteren (3 mei) als volgt genoteerd: de 5 pCt. kont. en op tijd 96,40, de 3 pCt. kont. 69,50, op tijd 69,55; Nap. renten 81,65; Sp. perp. 57¾.

Heden (4 mei) was de notering der fondsen als volgt: de 5 pCt. kont. 96,00, op tijd 96,15; de 3 pCt. 69,25 kont. en op tijd; Nap. renten 81,30; Sp. perp. 57 en 3 achtste.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 2den Mei.

Voor het eerst houdt het *Diario di Roma*, onder dagteekening van den 21sten april, een artikel over de bezetting van Ancona. »Met genoegen, heet het thans, kondigen wij op hooger gezag aan, dat ten gevolge eener overeenkomst tusschen de Pauselijke en Fransche regering, de geheele ontruiming der vreemde troepen, die zich in Ancona bevinden, wel is waar voor eenen korten tijd verschoven is, doch dat men tevens geen gevaar meer zal loopen, om de droevige wanorden, waarvan die stad onlangs getuige was, te zien vernieuwen. De wettige magt zal met dezelfde veerkracht als voorheen, hare werkzaamheden hervatten. Degenen die zich aan de verfoeijelijke misdaden aldaar gepleegd, hebben schuldig gemaakt, zijn alleen bedacht, zich door de vlugt aan den wrekenden arm der geregtigheid te onttrekken. Mogt deze heilzame ondervinding het berouw van zoovele andere opwekken, welligt iedere openbare gebeurtenis zich door ijdele en bedriegelijke verwachtingen laten wegslepen; mogten zij te gelijk overtuigd worden, dat de fransche regering er verre van daan is, om de ondernemingen eener omwentelings-gezinde propagande te ondersteunen.

— Onder de zonderlinge maatregelen, welke door den hertog van Modena, tot beteugeling der omwentelingsgezinden in zijne staten genomen worden, behoort, dat hij onlangs zijne krijgsmagt eenen nieuwen eed heeft doen afleggen. Dit stuk vrij groot van omvang bevat in den aanhef de betuiging, dat men met de levendigste verontwaardiging de aanslagen die tegen het wettig gezag worden gesmeed, heeft vernomen; dat men den vorst, voor den eersten souverein, voor den besten krijgsman zijner eeuw erkent, en het leven van allen slechts waarde heeft, in zoo verre het tot behoud en het welzijn van dien vader des vaderlands kan worden opgeofferd.

Het slot daarentegen, in meer ernstige bewoordingen, is bij de bekende gezindheid van dien vorst, inderdaad geschikt om bij zijne onderdanen algemeenen schrik te verspreiden. »Indien immer, dus heet het, de hel een zoodanig gedrocht mogt voortbrengen, hetwelk in staat was, den vorst naar het leven te staan, dan weten een ieder dat de soldaten, man voor man, alle hunne medeburgers kennen, en volkomen bewust zijn, wie hunner de beginselen der revolutionnaire booswichten zijn toegedaan. Deze dan mogen sidderen, want de soldaten stellen zich voor het leven van hunnen vorst verantwoordelijk, en hunne wraak treft snel en gewis."

NIET-TUSSCHENKOMST.

(*Vervolg en slot*)

De beweegredenen tot dat groote tweegevecht, waarvan de geschiedenis geen voorbeelden oplevert, zouden zijn: de gevraagde wijzigingen van het traktaat van 15 November 1831 aan den eenen kant; de weigering daarin toe te treden aan den anderen. De uitkomst van den strijd zou dus moeten beslissen, welke van de partijen zoude moeten toegeven. Overwon Holland, dan zouden de Belgen de wijzigingen moeten aannemen; overwon Belgie, dan zoude Holland daarvan moeten afzien, en de beide partijen zouden daarna elkander de hand moeten geven en in *vrede* en vriendschap blijven leven. Voorzeker eene heerlijke combinatie, wanneer dit treurspel, door eene zoodanige uitkomst, den vrede aan Europa konde schenken. Wanneer die strijd konde plaats hebben, even alsof dit door twee personen werd verrigt, die eene beleediging door eenige druppels bloed wilden uit de wereld maken.

Nogmaals, men zoude strijden om den vrede, om traktaten van vriendschap en van handelsbetrekkingen te vestigen en te voltrekken. De uitkomsten die men zich belooft, lagchen waarlijk, door al het ellendige, dat daarin ligt opgesloten, heen. Maar heeft men de gevolgen wel berekend?

Het is eene bewezene waarheid, dat Holland door deszelfs strijdmiddelen van allerlei aard, in weinige dagen tijds, in Belgie al datgene kan verwoesten, waarom de Belgen thans eenen strijd zouden willen beginnen. Antwerpen, de voorheen zoo bloeijende stad, bijna de eenigste koopstad van Belgie, door het kasteel en onze zeemagt beschoten, kan in 24 uren in asch en puinhoopen verkeeren; en tot dit schrik- en dwangmiddel zou men mogelijk toevlugt moeten nemen, ten einde eene krachtige en alles afdoende *diversie* te maken. Ja, vrij kunnen wij zeggen, het kasteel van Antwerpen en onze marine hebben het in hunne magt, reeds bij den aanvang van den veldtogt, de kans geheel ten onzen voordeele te doen wenden; zonder deze staan wij ook niet gelijk tegen eenen vijand, die in physieke krachten over de 1½ millioen menschen meer kan gebieden, en daarenboven verzekerd is, bij tegenspoed, door eene magtige natie te worden bijgesprongen. Niet alleen zou daar ter plaatse den belgischen handel voor jaren lang vernietigd kunnen worden, maar door het nemen van hunne in zee zijnde schepen, daarenboven nog eene onberekenbare schade kunnen worden toegebragt. Ter zijde nu nog gesteld de haat en wrok, die daaruit geboren zouden worden; door de hartstogten, die daarbij de grootste rol zouden spelen, zou juist datgene verwoest worden, wat tot den strijd aanleiding zoude geven.

De Belgen, nog meer zij, die als het ware de ziel van al hunne handelingen zijn, de Franschen namelijk, zien dit zeer goed in, hebben de voordeelen en het overwigt berekend, die deze stelling aan Holland boven Belgie geven. Zij hebben vroeger den moreelen invloed, die het beschieten van Antwerpen op de belgische legerbenden gemaakt heeft, kunnen nagaan; wij hebben de teedere bezorgdheid van koning *Lodewijk Philips* voor de stad Antwerpen, bij gelegenheid van het hervatten der vijandelijkheden in de maand Augustus 1831, kunnen opmerken, en gemakkelijk kan men uit het bovenbetoogde en uit het vermoeden, dat Frankrijk altijd in de hoop leeft, van vroeg of laat Belgie tot zich te trekken, opmaken, dat uit hoofde de bovenbedoelde *teedere bezorgdheid*, al was het ook dat het beginsel van *niet-tusschenkomst*, in eenen strijd tusschen Holland en Belgie, werd aangenomen, de verschooning van Antwerpen het voorbeding van koning *Lodewijk Philips* zoude zijn.

Altijd in de veronderstelling blijvende, dat een zoodanige, thans door de Belgen zoo zeer gewenschte tweestrijd werd toegestaan, dan zoude Holland, bij een gevecht op leven en dood, bij de kans van *te zijn* of *niet te zijn*, van alle middelen gebruik maken, die de Voorzienigheid in deszelfs bereik heeft gesteld, zonder zich aan voorbedingen te storen, en naar alle menschelijke berekening zouden deze aangewende middelen een zoodanig overwigt in de gebeurtenissen hebben, dat de uitslag der worsteling niet twijfelachtig konde zijn.

Zoude koning *Philips* in dat geval het beginsel van niet-tusschenkomst eerbiedigen, of liever gezegd, zou hij het kunnen doen eerbiedigen, wanneer de ultra-liberale drukpers een brand van Antwerpen en daarenboven de gekrenkte eer der fransche wapenen als middel gebruikte, om het reeds opgewonden volk nog hooger op te winden? Zoude Frankrijk niet met eene *invasion des comités du Nord* bedreigen, en zou het zwakke gouver-

nement van *Lodewijk Philips* — al wilde het ook — het aangenomen beginsel kunnen doen eerbiedigen? Wij voor ons gelooven, den *wil* en *het kunnen* niet ten onzen voordeele te kunnen uitleggen. Frankrijk kan, in den toestand waarin het verkeert, het beginsel van *niet-tusschenkomst*, in het bedoelde geval, *onmogelijk* eerbiedigen, welke beloften, welk eeden het ook mogt doen.

Doch ook, wanneer Frankrijk aldus, tegen dan wil der overige mogendheden, op nieuw tusschenbeide kwam, dan ook konden deze mogendheden den ongelijken strijd niet werkeloos aanzien. Een algemeene oorlog zoude dus het gevolg zijn, en de zoo lang gevreesde strijd tusschen grondbeginselen een aanvang nemen.

Onderzoeken wij thans, welke gevolgen eene zoodanige strijd voor Holland konde hebben.

In de eerste oogenblikken voor vereenigde overmagt wijkende, zoude het Hollandsche leger, behalve de goed voorziene vestingen, misschien de provincie Noord-Braband moeten ontruimen, om tijd te winnen en zich achter deszelfs dijken, rivieren en moerassen tot eenen hardnekkigen wederstand voor te bereiden. Hij nu, die de geestgesteldheid der Hollandsche natie kent, die eene berekening zou weten te maken van de gevolgen eener verontwaardiging, welke eene tweede gewapende tusschenkomst van Frankrijk in onze geschillen met België, vooral *na* eene overwinning van onze zijde, op ieder Hollander zoude te weeg brengen. Hij, die het land of deszelfs inwoning kent, die de hulpmiddelen weet, reeds een jaar lang voor dit veronderstelde geval gemaakt, zal met overtuiging moeten uitroepen: *In dit saisoen is Holland van de landzijde onneembaar!* Bij den uitroep, bij den noodkreet des Konings TE WAPEN! TE WAPEN! blijft geen boer achter de ploeg, geen burger te huis, geen kind in het school; alles zou, onder den uitroep voor GOD en ORANJE! te wapen snellen, juichend zijne have en goed verbranden, de dijken doorsteken, en de Franschman, die zich tot nog toe geen denkbeeld van eene tot wanhoop gebragte natie heeft kunnen maken, zou, tot aan den *Moerdijk* gekomen, bij het gezigt van den rook onzer vrijwillig uit vaderlandsliefde daargestelde puinhoopen; bij het gezigt onzer aan de golven prijs gegevene vette landen; bij het aanschouwen van een klein land, welker mannen, vrouwen en kinderen met de wapens in de hand zweeren, liever te sterven, te vergaan, dan zich over te geven; de Franschman, die toch waren heldenmoed op prijs weet te stellen, zou beschaamd en met wroeging moeten bekennen, dat *Frankrijk* Holland miskend heeft.

Aan de landzijde in dit saisoen onneembaar. Maar onze zeegaten? ô roept terug de gedachtenis van *van Speyk*, en ook deze vraag is beantwoord! Maar overmagt? — De Engelschen? ....

Deze vraag brengt ons van zelven op onze bondgenooten.

Zoo lang het ministerie *Grey* in Engeland het bewind voert, zouden wij niets dan tegenwerking, onze vijanden hulp van dien kant te wachten hebben. Doch wie is er, die, ingeval de fransche drie-kleurige vlag aan den Moerdijk wapperde, aan den val van dat ministerie blijft twijfelen. Engelands belang ten deze alleen zou genoeg zijn, om de oude vete tusschen Frankrijk en Engeland te doen ontsteken, en daardoor ook van de zeezijde voor ons geen gevaar te wachten zijn.

Pruisen, Oostenrijk, Rusland, Sardinie, Spanje, tot nu toe bevreesd en wankelende, zouden uit dien doodslaap ontwaken; want in het *bestaan van Holland, in het zegevieren van het monarchaal beginsel in Holland, is het bestaan van die mogendheden wiskundig zeker opgesloten!*

En Belgie? Belgie dat voor eenige geringe wijzigingen eenen zoodanigen strijd zou verlangen, zou het tooneel van den oorlog leveren, niet om daardoor deszelfs onafhankelijkheid te doen bevestigen, maar om in elk geval, bij welke uitkomst ook, *vernietigd, verwoest*, zich als buit te zien toewijzen aan die der partijen, die de zege behaalde en zijne beginselen bevestigde.

Het weder aannemen van het reeds vergeten beginsel van niet-tusschenkomst, in eenen strijd tusschen Holland en Belgie, zoude dus, wel verre van den algemeenen vrede daar te stellen en te bevestigen, het teeken tot den algemeenen oorlog zijn, waarbij Holland ten minste wat te hopen, doch waarbij Belgie alles te verliezen heeft.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

ZATURDAG, 5 *Mei* 1832.

				gedaan
NEDERLAND, Werkelijke schuld, 2½ pct. . *f*	42¾	à	43¼	[illegible]
Uitgestelde schuld.	—	à	—	—
Kansbiljetten.	16¼	à	16¾	16[illegible]
Amortisatie Syndicaat, 4½ pct.	70	à	70¾	70½
Idem. idem, 3½ pct.	—	à	—	—
Obligatien 1830. à 5 pct.	89	à	89¾	89½
Vrijw. geld. 1831. à 6 pct.	93¾	à	94¼	94
Nieuwe idem 1832. à 5 pct.	79¾	à	80	79[illegible]
Schatkist-biljetten, 6 pct.	99¼	à	99½	99⅜
Handel-Maatschappij, 4½ pct.	[illegible]	à	[illegible]	83¾
FRANKRIJK, Inschr. op 't Grootb. 3 pct.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
RUSLAND, Bij *Hope en Comp.*, 5 pct.	9[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Bij dezelfde 1828, 5 pct.	93¾	à	94¼	[illegible]
SPANJE, Certific. Amst., 5 pct.	49½	à	50	[illegible]
Dezelfde 3 pct.	—	à	—	
Uitgestelde schuld.	—	à	—	

* * De Houders van Aandeelen in de Negociatie op het K A N A A L V A N H A S S E L T, Provincie Overijssel, ten Kantore van de Heeren V L A E R & K O L, te *Utrecht*, worden opgeroepen, om op Dingsdag den 22sten Mei 1832, des voormiddags ten elf ure, te verschijnen in persoon of gemagtigden te zenden, in het Logement *het Nieuwe Kasteel van Antwerpen*, op de Ganzenmarkt te *Utrecht*, om aldaar definitief te besluiten op de voorstellen van Heeren Commissarissen en Directeuren op de bijeenkomst van den 2den Mei 1832 gedaan.

Wordende de Houders inmiddels verzocht opgave der Nummers hunner aandeelen te doen ten kantore van de Heeren V L A E R & K O L te *Utrecht*.

* * De persoon welke zich den 2den Mei 1832, op reis met de Stoomboot, tusschen *Tiel en Rotterdam* heeft vergist met de misling van eenen M A N T E L, wordt verzocht de verwisseling tegen zijn eigendom te doen geschieden aan het Bureau van gezegde Stoomboot te Rotterdam.

* * G. B L A N C K E en verdere Makelaars, presenteren op Maandag den 14den Mei 1832, in het gewoon Lokaal, ten overstaan van den Notaris A. L. H E Y S T E K, te verkoopen: Een kapitaal hecht, sterk, weldoortimmerd H U I S, met deszelfs Groot A C H T E R - G E B O U W en E R V E, waarin vele jaren *Logementhouders-affaires* in is gedaan, en als zoodanig gunstig bekend en gerenomeerd, onder den naam van het *Groot Keizershof*, of *Oude Wapen van Emden*, zeer geschikt, door deszelfs groot Lokaliteit, voor een FABRIEK; staande en gelegen op den Nieuwendijk, bij de Gravenstraat, Wijk 22, nº. 2596. Breeder bij biljet omschreven; zullende de bewijzen van eigendom en Veilconditien vier dagen voor den Verkoopdag, ten kantore van genoemden Notaris, kunnen bezigtigd worden.

* * Op Maandag den 12den Mei 1832, des voormiddag ten 10 ure, zal voor de (van ouds) Gedeputeerde Kamer, aan het Stadhuis te *Nijmegen*, publiek worden verkocht: Eene groote partij gedragene M I L I T A I R E K L E E D I N G S T U K K E N, bestaande in Rokken, Mouwvesten, Kapotten, Pantalons, Rijbroeken, Lassen en Schabraknen, eenmans Bedlakens, Zelfkanten, Sabelscheden, enz. — De Goederen zijn te zien van 's morgens 8 uren tot voor den verkoop.

* * Bij de Boekhandelaars G. S. L E E N E M A N V A N D E R K R O E en J. W. Y N T E M A, te *Amsterdam*, is van de pers gekomen:

Nº. VI der V A D E R L A N D S C H E L E T T E R O E F E N I N G E N voor 1832, waarin, behalve eene oordeelkundige *Boekbeschouwing*, in het *Mengelwerk* onderscheidene wetenswaardige Stukken voorkomen, als: Nederland in 1672 en in 1830 en 1831, door den WelEerw. van *Epen*; Geschiedkundige Aanteekeningen, betrekkelijk het Hoogheemraadschap van Rhijnland en deszelfs Uitwateringen, door *Conrad*, Ingenieur van den Waterstaat; Kolonie van Egels; Gevecht tusschen een' Leeuw en een' Olifant, te Liverpool; over het Fransche Pantheon; een Hoogduitsch Dichtstukje op *van Speyk*, door *la Motte Fouqué*; Belgie en de Belgen, door *Warnsinck*; Italiaansche Litanij, het Kikvorschlied; *Tafereel en Gedachten* in de Hooge Raadsvergadering van Belgie, enz. De prijs per Nº. is 70 Cents.

* * B. B R U I N S, Boekverkooper te *Delft*, heeft uitgegeven en aan zijne correspondenten verzonden:

I. P L I G T E N, volgens M. T U L L I U S C I C E R O. Eene voorlezing van J. M. H. *Met eene caricatuurplaat.*

II. Een woord aan den advokaat L I P M A N, door den Kapitein der Veld-Artillerie F R A N K A M P.

III. Beschouwende en werkdadige Stuurmanskunst. Twee deelen met platen, door J. C. P I L A A R, *Luitenant ter Zee.*

(Dit laatste gemeenschappelijk met de Heeren S. en J. L U C H T M A N S en J. O O M K E N S.)

* * Bij B R E S T V A N K E M P E N, Boekverkooper te *Amsterdam*, is van de pers gekomen en alom verzonden:

D E I N V A L I D E uit het Engelsch van *M. A. P R I C E* . . . *f* 0,75.

M. S W A R T, Lijkrede over *C. W. W E S T E R B A A N*, benevens aanspraak bij het Graf door *A. D E S A M O R I E V A N D E R H O E V E N*, met eenige aanteekeningen van eerstgenoemden . . . 0,[illegible].

L A C A M P A G N E D E D I X J O U R S, [illegible] offerte à S. A. R. le Prince d'Orange [illegible], poëme traduit de *A. van der Hoop Jr.* [illegible] *Clavareau* . . . 0,75.

D I X J O U R S D E C A M P A G N E ou la Hollande en 1831, par *Ch. Durand*. Ouvrage dédié à l'Europe impartiale . . . 3,60.

Zijnde dit laatste in gemeenschap uitgegeven met S. J. L U C H T M A N S, Boekhandelaar te *Leyden*.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.